

Zeemonsters op pijpen, zie blz. 98

De Indiase opstand van
1857, Nana Sahib, zie blz.
84

De invloed van de
Nederlandse gietpijp op
diverse productiecentra, zie
blz. 86

De Indiase opstand van 1857, Nana Sahib

Ron de Haan (rondehaan@tabakspijp.nl)

Onlangs werd mij door een Engelse verzamelaar een pijp aangeboden die me er toe noodzaakt toch nog een derde kleine bijdrage over de Indiase opstand en z'n belangrijkste leider Nana Sahib te schrijven.

In de beide voorgaande artikelen heb ik geprobeerd een beeld te scheppen over de Indiase opstand van 1857, oorzaak en gevolg. (1) In het laatste artikel ging het specifiek over Nana Sahib en de overwegingen van Gambier om zo'n politiek geladen pijp op de markt te brengen. Nana Sahib had de opstand verloren en uit wraak gaf hij opdracht alle gevangen vrouwen en kinderen in het concentratiekamp te vermoorden. Of hij daar zelf deel aan heeft genomen is nooit bewezen.

De pijp waar het nu omgaat is gemaakt door Fiolet in St. Omer, kort na het bekend worden van de massamoord in 1857. De afbeeldingen op de pijp laten niets aan duidelijkheid te wensen over. Een man met een tulband en een kromzwaard hoog geheven in zijn hand staat op het punt een half ontklede vrouw te onthoofden. Met de tekst "Nana Saïb" onder de afbeelding. Op de grond ligt haar baby en aan de andere kant van de pijp zie je nog net een vluchtende vrouw met haar handen ten hemel geheven. Daaronder de tekst "Delhi", de plek waar deze massamoord plaatsvond. Het effect van de wit geëmailleerde vrouw en baby zorgen ervoor dat de pijp gedurende het doorroken aan zeggingskracht alleen nog maar toeneemt.

Het moet voor Fiolet een moeilijke overweging zijn geweest om voor een politiek zo gevoelig onderwerp te kiezen. De pijp was natuurlijk voor de export bedoeld net als die van Gambier maar bij déze pijp is de boodschap wel erg duidelijk "moord" op onschuldige vrouwen en kinderen door de opstandelingen. Met deze pijp, ongetwijfeld voor de Engelse markt, was wel heel duidelijk waar je politiek gezien voor stond. In ieder geval was de eigenaar zo gecharmeerd van zijn pijp dat hij er een mahonie houten foedraal/kistje voor liet maken en met fluweel aan de binnenzijde liet afwerken. Ik had nooit kunnen vermoeden dat na het eerste artikel nog meer geschiedkundig interessante pijpen gerelateerd aan dit onderwerp boven water zouden komen.

Noot:1. Haan, Ron de, 'De Indiase opstand van 1857 en een van zijn leiders: Nana Sahib', PKN, jrg. 25, nr. 100, 2003, p.1476-1480 en 'Nana Sahib. Aanvullende informatie', PKN, jrg. 36, nr. 141, 2013.